

Dr. Riba Magdolna

„MA IS A FOLYAMATOS TANULÁST, A TÖBBRE-JOBBRA TÖREKVÉST TARTOM A LEGFONTOSABBNAK...”

Prof. dr. Vajdovich István c. egyetemi tanár a fogorvosi implantológia doyenje, a szakma köztisztviselői állásban álló rangos képviselője. A Magyar Fogorvosok Implantológiai Társaságának egyik alapítója, 2004-2008 között elnöke, jelenleg a vezetőség tagja. Hazánkban (illetve az akkori szocialista országok körében is) elsőként (1983) fejlesztette ki és alkalmazta is a nagy tisztaságú, magas tömörségű, polikristályos alumínium-oxidból készült fogorvosi Diakor implantátumokat. Prof. dr. Vajdovich Istvánnal beszélgettünk a dentális implantológia hazai alkalmazásának a történetéről, az indulás során felmerülő gondokról, illetve a jelenlegi helyzetről.

Arra kérem, elevenítsük fel a kezdeteket. Hogyan idézné fel nekünk a hazai fogorvosi implantológia megteremtésének az időszakát, az induláskor adódó nehézségeket?

Ha megengedi, a kezdetekről egy kicsit bővebben fogok megemlékezni.

Úgy emlékszem, 1976-ban történt, hogy a DZZ nyugat-német újságban megláttam egy közleményt, amelyben a szerzők a polikristályos nagy tisztaságú alumínium-oxid biokerámia fogorvosi implantátumok beültetésével kapcsolatos első eredményeikről számoltak be. Azonnal éreztem, hogy ez az a terület, amellyel én is nagyon szívesen foglalkoznék, bár akkor még semmi lehetőséget nem láttam erre. Mindenesetre célzottan elkezdtem a nemzetközi szakirodalomban utána keresni.

Hamarosan kiderült, hogy az első komoly kutatást ezen a területen egy Bränemark nevű professzor végezte, őt tekintjük ma is a fogorvosi implantológia atyjának.

Megalkotta a titán és a csontszövet összenövésének szövettani vizsgálata alapján az összeintegráció fogalmát és elvét, amely még napjainkban is alapvetően fontos ismeret minden intraosseális implantációval foglalkozó orvos számára.

Vizsgálatai alapján létrehozta tiszta ötvözetlen titánból az első körszimmetrikus csavar alakú foggyökér-implantátumot, amelyet 1965-ben már beültettek emberi állcsontba. Ettől a pillanattól számítjuk ma is a korszerű fogorvosi implantológia kezdetét.

Utólag visszagondolva a történetre, meggyőződésem, hogy a fogorvosi implantológiával kapcsolatban korábban begyűjtött ismereteim tették lehetővé, hogy az első adandó alkalommal hallott, az alumínium-oxid biokerámiával kapcsolatos hírről felkapjam a fejem és tudjam, hogy merre kell elindulni.

Minderre csak 1980-ban nyílt lehetőségem. Azt tudom mondani, hogy jókor voltam jó helyen, és ezzel nagyon szerencsés lettem. Ugyanis abban az évben kezdődött egy tudományos kutatás a Csongrád Megyei Kórházban, Szentesen, a hazai előállítású biokorund – azaz a magas tömörségű polikristályos alumínium-oxid – orvosi alkalmazásával kapcsolatban. Így ehhez a kutatáshoz kapcsolódhattam én is.

A következő 2 évben a biokerámia implantátumok gyártása számos megoldandó gyártási nehézséget és problémát hozott felszínre. El kellett végezni a kötelező orvosbiológiai vizsgálatokat is, amelyek bizonyították az alapanyagunk kiváló biominőségét. Közvetlen munkatársaimnak, dr. Badó tanár úrnak, dr. Kacsalova főmérnök-nőnek, illetve Miskei üzemvezető úrnak köszönhettem, hogy jó néhány hónapos előkészítő és próbagyártás után 1983 februárjára elkészült az első hibátlannak minősített Diakor implantátumunk. Benne mindannyian, akik megvalósításában közreműködtünk, saját elképzeléseink megvalósulását láttuk.

Mindenesetre, velem – akkor még nem tudtuk – nálunk, Magyarországon is elkezdődött a fogorvoslásban egy új korszak, mégpedig a korszerű dentális implantológia korszaka.

Mennyire fogadta el ötleteit, majd egyedi fejlesztéseit a szűkebb környezete, a szakma, hogyan reagáltak az akkor hivatalos szervek, intézmények, társaságok ezekre az újító, esetleg akkor még „eretnekségnek” tűnő gondolatokra?

Tisztában voltam velem, hogy nagyon nehéz, még járatlan útra lépek. Bár értek komoly támadások, meglepetések, de a céloimat egy pillanatra sem adtam fel.

Az első Diakor implantátumot egy fiatal tanárnőnek 1983. márc. 8-án ültettem be. A továbbiakban számos várt és

nem várt problémát kellett megoldanom, hiszen néhány külföldi közleményen kívül nem volt senki, aki segíthetett volna. Ilyen megoldandó feladatot jelentett pl. a legbiztonságosabb műtéti módszer kialakítása, a hiányzó instrumentárium létrehozása, megfelelő lassú fordulatú fűrőgép beszerzése stb. De mindezeket a következő években folyamatosan, kórházunk támogatásával és főleg saját erőmből sikerült megoldanom.

Az első közel 50 db Denti Diakor implantátum beültetése után, 1984 őszén az addig szerzett eredményeim és a tapasztalataim alapján úgy gondoltam, hogy a tudományos közéletben

is megmutatom magam. Erre a bemutatkozásra 1984 őszén, a szegedi Fogorvos-tudományi Kar Fogászati és Szájsebészeti Klinikája által tartott tudományos ülésen volt lehetőségem. Úgy éreztem, hogy az addigi eredményeim megfelelőek ahhoz, hogy a továbbiakban a klinikával együtt folytassuk a dentális implantációval kapcsolatos kutatásainkat. Sajnos, nem így történt. A klinika akkori vezetője, dr. Tóth professzor úr a munkámat nem értékelte, elutasított. Tisztában voltam vele, hogy benne még a korábbi tudományos álláspont élt, amely az orális implantátumok beültetését megtiltotta. (Az igazság kedvéért meg kell jegyezni, hogy a professzor úr véleménye a következő évek alatt megváltozott. Erre bizonyítékom, hogy évek múlva a disszertációm védésekor ő volt az elnök, és munkámat elismerte és támogatta.)

Hitemet ez a fiaskó nem vette el, hiszen tudtam, hogy amit csinállok, az a fogorvoslást előre fogja vinni, bíztam a jövőben.

Még egy gondolat: a következő hónapban felkerestem Budapesten dr. Szabó György professzor urat. Miután megismerte az addig elért eredményeimet, maximálisan támogatott. Kijelölte dr. Divinyi Tamás (akkor még) adjunktus urat arra, hogy a továbbiakban közösen folytassunk vizsgálatokat a dentális implantátumokkal és a műtéti módszerekkel kapcsolatban.

2002-ben jelent meg – kiadónk gondozásában – „A gyakorló fogorvos implantológiája” c. könyve, mely jelentős állomás volt az itthoni fogászati szakirodalomban, hiszen 20 éves implantológiai tevékenységének összegzését, a több mint 7500 sikeresen végrehajtott implantátum behelyezésének a tapasztalatait foglalta össze ebben a művében.

Hol kezdte el, és milyen körülmények között gyűjtötte könyvének az ismeretanyagát?

Ahogy az az előzőekben említettem, az első dentális implantátumot 1983-ban ültettem be. Az első években csak a biokerámia Denti Diakor implantátumot használhattam az enoszális beültetésekhez. A szerzett tapasztalataim alapján a rendszert folyamatosan fejlesztettük, mind az alakját és felszínét is módosítottuk. Ezeknek a fejlesztéseknek eredményeképpen 1986-ban kihoztuk a Denti Dentalox típust, amely már egy korszerűsített formát és felszínt kapott, magasabb sikerességet biztosított. Ez az elért sikerességben is megmutatkozott, a kezdeti 84-86%-os sikerességi ráta helyett már 92-94%-os sikerességet hozott.

A sors iróniája, hogy a következő évben hazánkban is lehetőséget kaptunk a tiszta ötvözetlen titánból fogászati implantátumok gyártására, amelyek kiszorították a biokerámia implantátumokat az implantológiai piacról.

A beültetett implantátumainkról és természetesen a betegeinkről is a tudományos kutatásoknak megfelelően minden adatot külön-külön gyűjtöttük, ezzel lehetővé téve az elért eredmények és tapasztalatok tudományos feldolgozását, valamint a statisztikai kiértékelésüket is.

Ez adott lehetőséget arra is, hogy dentális implantológiából – hazánkban elsőként – sikerült 1990-ben a disszertációt megvédeni.

Tekintettel arra, hogy a 90-es években az implantológiai módszereket tanulni vágyó számos fogorvoskolléga jött hozzánk, kórházunk vezetése támogatásával a szájsebészeti osztályon végeztük a beültetéseket. Nem beszélve arról, hogy külföldről is jöttek hozzánk, elsősorban az altásban végzett autológ csont-transzplantációs műtéteink érdekelték őket.

A Denti System Implantációs rendszer már több mint 30 éves múltra tekinthet vissza. Töretlen sikerét és folyamatos fejlődését milyen módon és miként tudták/tudják biztosítani?

Az első pillanattól kezdve tudtam, hogy aki nem fejleszt, az lemarad. Ma már elmondhatom, hogy a Denti Implantációs Rendszer sikeressége a folyamatos innovációk eredménye. Nagy lépést jelentett 1989 decemberében a Denti System Fogorvosi és Implantológiai Kft. megalakítása, amely záloga volt a folyamatos szakmai munkának. Ugyanakkor segített megvalósítani elhatározásunkat, hogy a fogorvosi implantológia tudományát az összes érdeklődő fogorvoskolléga számára elérhetővé tegyük. Napjainkban már egy orvosokból, mérnökökből álló team foglalkozik mindenkor a fejlesztéssel.

Kétévenként rendszeresen megrendezik a Denti Szimpóziumot és Baráti találkozót, idén már a XIII. alkalommal került erre sor. Milyen témákkal és programokkal várják a résztvevőket, hogyan tudják megvalósítani az évek óta egyre gyarapodó és fokozódó érdeklődést?

A dentális implantológia iránti érdeklődés és tanulni vágyás már az 1980-as évek közepétől egyre inkább érezhető volt. Közvetlen munkatársammal, *dr. Fazekas András* professzor úrral a Denti System megalakulásakor deklaráltuk, hogy egyik fő feladatunk a fogorvosok magas szintű továbbképzésének a segítése az orális implantológia tárgykörében. Ennek megfelelően, már 1990-től kezdődően tavasszal és ősszel folyamatosan tartottunk kezdő és haladó szintű tanfolyamokat. Az elmúlt 28 évben tanfolyamainkon több mint 3000 kollégánk vett részt, mellettük fogtechnikusoknak is tartottunk továbbképzéseket.

A Denti Implantációs Rendszert alkalmazó kollégák közül sokan kérték, hogy szélesebb körben is tartsunk továbbképzéseket. Így született meg az ötlet, mely szerint két-évente megrendezünk egy 2 napos Denti System Tudományos Szimpóziumot és Baráti Találkozót. Ezeknek fő célja, hogy bemutassuk az előző találkozók óta a rendszereink fejlesztése terén megvalósított és bevezetett újításokat. Emellett fontos volt az is, hogy a rendszert alkalmazó fogorvosok is bemutathatták eredményeiket, illetve esetleges gondjaikat, miközben megismerhették egymást, sok barátság is szövődhetett.

A XIII. Denti találkozó egy rendkívüli eseménynek is a helyszíne volt, megalakult az ICOI magyarországi szervezete, melynek *dr. Joób-Fancsaly Árpád* lett a nagykövete. A kapcsolat felvételéről, az együttműködés lehetőségeiről hallhatnánk részleteket?

Az ICOI szervezete (International Congress of Oral Implantology) az első számú és a legnagyobb fogorvosi szakmai tömörülés, amely közel 100 országban végez a fogorvosi implantológia tárgyköréből elméleti és gyakorlati oktatókat. Emellett rendszeresen más-más országokban tart kongresszusokat, folyóiratot ad tagjainak, és sok más módon segíti őket a folyamatos tanulásban.

A MAFIT nem volt a tagja ennek a rendszernek. Úgy történt, hogy *Vajdovich Nóra*, aki a Denti System Társaság ügyvezetője, megismerkedett *dr. Ady Palti* úrral (ICOI Europe), és vállalta, hogy segít a hazai szervezet létrehozásában. Ennek érdekében 2018 áprilisában, a Visegrádon megrendezésre került Denti System Szimpóziumra meghívta a direktor urat, hogy személyesen mutassa be az ICOI tevékenységét. Emellett segített felkérni a hazai prominens klinikai vezetők közül tiszteletbeli elnöknek *dr. Szabó György* professzor urat.

Létrehoztuk az ICOI Magyarország Alapítványt, amely hazánkban is lehetővé teszi az ICOI oktatási tevékenységét. E munka szervezésében nyújt segítséget *dr. Nagy Katalin* professzor asszony mint ICOI diplomata, illetve *dr. Joób-Fancsaly Árpád*, hazánk ICOI nagykövete.

Több mint 30 éven át részt vett a fogorvostan-hallgatók oktatásában, illetve a fogorvosok posztgraduális képzésében. A kutatási témáját képező orális implantológia tárgyköréből 1983 óta magyar, német és angol nyelven 39 közleménye jelent meg, e tárgykörből 4 könyvet és 2 könyvrészletet írt, valamint hazai és külföldi kongresszusokon több mint 120 előadást tartott. E rendkívül sokirányú és gazdag tevékenységéből – ha lehetséges egyáltalán rangsorolni – mit emelne ki elsőként?

Ha visszagondolok az orális implantológiával kapcsolatban eltöltött közel 40 évre, bizony nagyon hosszú időnek tűnik ma már számomra. Majdnem kétnemzedéknyi idő: hiszen az utánunk jövő X generáció mellett a szakmánkban már jelen van a legalább olyan tehetséges Y generáció is. Megnyugvással veszem tudomásul, hogy kellően felkészült, széles ismeretekkel rendelkező az utánpótlásunk, képesek arra, hogy magasabb szinten folytassák azt, amit mi elkezdtünk. Ezért én ma is a folyamatos tanulást, a többre-jobbra törekvést tartom a legfontosabbnak. Annak örülök, hogy ezt az utánam jövőknek én is továbbadhattam.

Sok évtizedes, kimagasló szakmai munkásságát sokféle elismerés jelzi. 2011-ben megkapta a Magyar Köztársaság Érdemrend Lovagkeresztjét, s még ebben az évben Szentes város díszpolgára lett. 2016-ban a „Magyar Szájsebészetért”, 2017-ben pedig a „Magyar Fogpótlás-tanért” díjakban részesült. Mit jelentettek ezek az elismerések, milyen visszajelzést hordoztak Ön számára?

A fogorvosi implantológiában elvégzett munkám során két fő cél vezért: a betegek minél magasabb szinten végzett ellátása („a beteg érdeke”) és a szakmánk folyamatos fejlesztése, megújítása. A kapott elismerésekre nem számí-

tottam, de nagyon örültem nekik. Nagyon örültem mind-egyiknek, köszönettel tartozom érte mindazoknak, akik gondoltak rám, illetve az általam elvégzett munkámra.

Napjainkban már nyugdíjasként dolgozom, részben szájsebészeti szakrendelést végzek, illetve a Denti System szájsebészeti szaktanácsadója vagyok. Ennek részeként a SZTE Fogorvos-tudományi Karával együtt egy fontos tudományos és gyakorlati implantológiai fejlesztésben veszek részt, remélem, ez a közös fejlesztésünk sikerre vezet!

Szeretném végül még megemlíteni, hogy az utóbbi hónapban elsősorban a Denti System Kft.-ben dolgozó okos és szorgalmas embereknek köszönhetően, két szép kitüntetésben is részesültünk. Az egyik „Az Érték és Minőség Nagydíj”, a másik a Tudományos Akadémia által támogatott „Dél-alföldi Innovációs Díj” kitüntetés, amelyekre mindannyian büszkék lehetünk.

A könyvének megjelenése óta szinte napról napra változik, óriási léptekkel fejlődik a fogászat e szakterülete. Az implantáció jövőjét Ön szerint mennyire befolyásolják a legújabb kutatások eredményei, amikor már eddig szinte elképzelhetetlen eljárások, új műtéttechnikák kerülnek be a hétköznapi gyakorlatába?

Ez valóban így van. Az is természetes, hogy az implantációnak – mint ma már önálló tudományterületnek – napról napra fejlődnie kell. Az is természetes, hogy mindennek az alapja alapos élettani, biológiai, a korábbi módszerek, technikák feltétlen ismerete. De nem hagyható figyelmen

kívül a napjainkban szédületes módon fejlődő és terjedő digitális technikák alapos ismerete sem. Az orális implantológia fejlődése beláthatatlan, de én bízom abban, hogy biztos a jövő.

2007-ben abbahagyta a napi gyógyító tevékenységet, de a fentiekből is kiderül, nem igazán csak pihenéssel telnek a hétköznapijai. Mivel tölti legszívesebben a szabadidejét?

Egyelőre még, köszönöm kérdését, de jól érzem magam. Ahogy azt említettem, még aktívan dolgozom a szájsebészeti és fogászati szakrendelésemen. Igaz, hogy ma már kevesebbet, de ennyi fogorvoslásban eltöltött év után nagyon nehéz ezt abbahagyni.

Korábbi időtöltéseim közül még a vadászat jelenti számomra az igazi kikapcsolódást. Ahogy telik az idő, én is változom. A vad elejtése ma számomra már nem a legfontosabb, hanem a környezet, a csodaszép erdő, a gyönyörű természet, amely körbeveszi az embert. Ahogy mondani szoktuk: Tempora mutantur et nos mutamus in illis.

Professzor Úr! Az elhangzottakból megtudhattuk, hogy valóban mennyire változtak „az idők” az implantológiában is, s közben miként változhatott, változott az implantológusok szakismerete, tudása...

Szerkesztőségünk nevében tisztelettel gratulálok példaértékű életútjához, rendkívül értékes munkásságához, szakmai sikereihez.

Professzor Úr! Köszönöm a beszélgetést.

Prof. Dr. Dr. Piffkó József
a kurzus felelős szakmai vezetője

Tisztelt Kolléganők és Kollégák,

Több mint tíz évvel ezelőtt egy nemzetközi implantológiai postgraduális képzési program részeként kezdtünk el anatómiai-sebészeti technikai kurzusokat tartani kollégáimmal. A kurzus is és az anatómiai gyakorlatok, azóta is nagyon komoly nemzetközi sikerrel zajlanak, igazolva azt a feltételezésünket, hogy a fogászati sebészeti postgraduális képzések során a cadaver gyakorlatok oktatási jelentősége nem pótolható semmilyen más képzési formával.

Nagy örömmel szolgál, hogy a Szegedi Tudományegyetem Arc-, Állcsont- és Szájsebészeti Klinikája a Denti céggel közös cadaver gyakorlatot hirdetett meg, melyre meggyőződésem szerint bárki jelentkezhet és részt vehet rajta, függetlenül attól, hogy milyen sebészeti tapasztalatokkal, vagy műtési skillel rendelkezik.

Vajdovich Professzor Úr a Denti cég alapításakor korát megelőzően olyan vállalkozásba kezdett, melynek sikerében valószínű akkoriban nem sokan hittek. Nos az idő őt igazolta. A mai cégvezetés a postgraduális oktatás jelentőségét felismerve, olyan széles továbbképzési programot szeretne felajánlani, melynek ez a kurzus is a része, felismerve, hogy egy modern implantológiai cég már nem csak csavarokat gyárt, hanem az orvosainak a különböző klinikai helyzetek megoldására szolgáló alternatívákat is felkínál egy széles termék kínálattal és egy postgraduális képzési programmal.

Ez a gondolkodás bár lehet, hogy még nem széleskörűen alkalmazott, de mint ahogy professzor urat akkor sem a kétkedők széles táborra, hanem a saját meggyőződése vezette és igazra lett, a mai cégvezetés is elkötelezetten kíván ebben az irányban továbblépni.

Örömmel szolgál, hogy egy értékes magyar kezdeményezés részeként, a cég továbbképzési programjának a részeként, segíthetem az implantológiával foglalkozó kolléganők és kollégák szakmai fejlődését ezzel a kurzussal. Sok szeretettel várunk minden érdeklődőt decemberben.

Szeretettel és barátsággal üdvözlök mindenkit Szegedről